

МІНЛИВІСТЬ КІЛЬКІСНИХ ОЗНАК ЯЧМЕНЮ ЯРОГО

**П'ятибрат Р.С.,
здобувач СВО «Магістр»
факультету агротехнологій та екології**

**Науковий керівник –
Баган А.В., кандидат сільськогосподарських наук, доцент**

Ячмінь в Україні, як і в інших державах Західної Європи, завжди був провідною зернофуражною культурою. Це зумовлено тим, що зерно ячменю найбільш збалансоване за амінокислотним складом і наближається за кормовими якостями до стандартних концкормів. До того ж, собівартість виробництва зерна ячменю значно нижча від усіх зернових культур.

В Україні сіють щорічно 3-4 млн. га ярого та 400-500 тис. га ячменю озимого. У роки масового пересіву загиблої озимини площі під ячменем ярим можуть подвоюватись, а в південних регіонах – зростати навіть в 5-7 разів, тому що основну масу озимини сіють саме на півдні.

90% ячменю озимого припадає на південні регіони: Одеську, Миколаївську, Херсонську області та Крим. Це зумовлено його недостатньою морозостійкістю. Ячмінь ярий, навпаки, добре росте всюди. А такі північно-західні області України як Волинська, Хмельницька й інші часто одержують врожаї ячменю ярого вищі від пшениці озимої [4].

Збільшення виробництва зерна ячменю ярого залишається одним із важливих завдань сільського господарства. Успіх в цьому значною мірою залежить від підвищення урожайності цієї культури. Провідне значення у вирішенні цієї проблеми має селекція зі створення і впровадження у сільськогосподарське виробництво нових високоврожайних сортів ячменю.

Урожайність ячменю ярого - складний комплексний показник, який зумовлюється великою кількістю цінних господарських ознак (продуктивною кустистістю, довжиною колосу, кількістю зерен з колосу і з рослини, масою 1000 зерен, масою зерна з колосу та рослини тощо).

Рівень врожайності, його стабільність і якість залежать, окрім генетичного потенціалу сорту, ще й від ґрунтово-кліматичних умов, біотичних факторів середовища та антропогенних впливів на вирощувану культуру. Продуктивність залежить від генотипового рівня ознаки, норми реакції, адаптації, вираження закономірностей морфогенезу та органогенезу.

На сьогоднішній день, в період всесвітньої інтенсифікації землеробства, за якої в прискорених темпах здійснюється послідовна програма хімізації, меліорації та технічного оснащення зернового господарства, великі затрати, які вкладає країна, можуть бути ефективно використані лише за умови втілення в практику сортів зовсім нового типу, з високим біологічним потенціалом рівня врожайності [1, 2].

Важливе значення у розвитку селекції ячменю та створенні сортів в Україні мали створені в 1892-1912 рр. дослідні установи: Харківська (зараз Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН), Дніпропетровська (Інститут

зернового господарства, а зараз Інститут сільського господарства Степової зони НААН), Одеська (СГІ-НЦНС), Приєкульська, Краснокутська дослідні станції [3].

Одним із важливих елементів структури урожайності є продуктивна кущистість, яка особливо сильно проявляється в умовах достатнього зволоження, особливо в умовах зрошення, де вона може мати позитивний вплив на підвищення врожайності. Збільшення кількості зерна в колосі також особливо помітно в умовах достатнього зволоження або зрошення, що позитивно впливає на одержання високих врожаїв.

Продуктивність однієї рослини, що визначається за масою її зерна, є основним компонентом урожайності. Вивченням цієї ознаки продуктивності займалися ряд вчених.

Продуктивність рослин і урожайність відносять до класу складних ознак що контролюються великою кількістю генів. Змінити значення результуючої ознаки, тобто продуктивності, можна завдяки поліпшенню одного із її компонентів і при цьому зберегти на колишньому рівні інші ознаки [4].

Підсумовуючи зазначене, можна зробити висновок, що думки різних дослідників щодо формування кількісних ознак мають дуже неоднозначний, навіть суперечливий характер.

За різних напрямів селекції ячменю ярого нові сорти повинні, в першу чергу, відповідати ряду спільних вимог – мати високу продуктивність, реагувати на поліпшення агрофону та ін.

Список використаних джерел:

1. Волкодав В. В. Сортозаміна. Що гальмує освоєння на Українських полях нових сортів і гібридів / В. В. Волкодав, А. А. Клочко, О. А. Сливченко // Насінництво, 2004. – № 3. – С. 1-3.
 2. Єрмоленко Ю. Жнива 2008 - прибутковий бізнес чи все ще збиткове сільське господарство. / Ю. Єрмоленко. // Агроном, 2008. - № 4. - С. 90-91.
 3. Лінчевський В. Генетика і селекція ячменю / В. Лінчевський // У зб. „Ген. і селек. Україні на межі тисяч.” – К.: Логос. – 2002. - Т.2. – С. 528-570.
 4. Спеціальна селекція і насінництво польових культур: навч. посібник [Текст]; за ред. В. В. Кириченка. – Х.: Ін-т рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН України, 2010. – 462 с.
-

ЗАСТОСУВАННЯ БІОПРЕПАРАТІВ У ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ СОЇ

**Соломон Ю. В.,
здобувач СВО «Магістр»
факультету агротехнологій та екології
Науковий керівник –
Шокало Н.С., кандидат с.-г. наук, доцент**

Головною умовою реалізації високого потенціалу культури є розробка та впровадження у виробництво сучасної інноваційної технології її вирощування. На сьогодні перспективним у цьому напрямі є впровадження у